

Bryssel den 18.5.2016
COM(2016) 345 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Slovakiens nationella reformprogram 2016

med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2016

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Slovakiens nationella reformprogram 2016

med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2016

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation²,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner³,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 26 november 2015 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten⁴, som inledde 2016 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 17–18 mars 2016. Den 26 november antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen⁵, i vilken Slovakien inte angavs som en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet⁶. Den rekommendationen godkändes av Europeiska rådet den 18–19 februari 2016 och antogs av rådet den 8 mars 2016. Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Slovakien, i egenskap av ett land

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

² COM(2016) 345 final.

³ P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059 och P8_TA(2016)0060.

⁴ COM(2015) 690 final.

⁵ COM(2015) 691 final.

⁶ COM(2015) 692 final.

som har euron som valuta, se till att dessa rekommendationer genomförs fullständigt och i tid.

- (2) Landsrapporten 2016 för Slovakien⁷ offentliggjordes den 26 februari 2016. Den innehöll en bedömning av hur väl Slovakien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som antogs av rådet den 14 juli 2015 och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 29 april 2016 lade Slovakien fram sitt nationella reformprogram 2016 och sitt stabilitetsprogram 2016. För att man ska kunna beakta sambandet mellan de båda programmen har de bedömts samtidigt.
- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna för 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. Enligt artikel 23 i förordning (EU) nr 1303/2013 får kommissionen begära att en medlemsstat ser över och föreslår ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva europeiska struktur- och investeringsfonder med sund ekonomisk styrning⁸ beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (5) Slovakien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I sitt stabilitetsprogram 2016 planerar regeringen att förbättra det nominella saldot till -1,9 % av BNP 2016 och sedan stegvis ytterligare till -1,3 % av BNP 2017. Enligt stabilitetsprogrammet kommer det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP – att uppnås 2019, och den offentliga skuldkvoten förväntas uppgå till 52,9 % 2016, för att därefter fortsätta att minska till 47,3 % 2019. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är rimligt. Däremot har de åtgärder som ska stödja de planerade underskottsmålen från 2017 och framåt inte beskrivits tillräckligt. Med hänvisning till kommissionens vårprognos 2016 riskerar Slovakien en viss avvikelse från det medelfristiga budgetmålet 2016, samtidigt som landet förväntas uppnå de rekommenderade korrigeringsarna 2017 om politiken förblir oförändrad. Rådet anser, på grundval av sin bedömning av stabilitetsprogrammet och kommissionens vårprognos 2016, att Slovakien i stort sett kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler. Ytterligare åtgärder kommer dock att krävas för att säkerställa efterlevnad 2016. I detta syfte är det mycket viktigt att genomföra det länge framskjutna antagandet av bindande utgiftstak och tillämpningen av programmet för valuta för pengarna, som genom planerade kontroller ska säkerställa att de offentliga medlen spenderas på ett effektivt sätt och visa vad medlen används till inom vissa områden.
- (6) De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet fortsätter att vara en utmaning för Slovakien. Detta beror på den förväntade ökningen i åldersrelaterade kostnader, t.ex. hälso- och sjukvård och pensioner. Ökningen i Slovakiens pensionskostnader fram till 2060, orsakad av en åldrande befolkning och låga födelsetal, förväntas bli en av de högsta inom EU. Den lagstadgade pensionsåldern i Slovakien är jämförelsevis låg, delvis på grund av den förväntade livslängden. Det är framför allt hälso- och sjukvårdsutgifterna som driver upp de åldersrelaterade kostnaderna. De offentliga hälso- och sjukvårdsutgifterna förväntas växa ordentligt på lång sikt, även om de för

⁷ SWD(2016) 93 final.

⁸ COM(2014) 494 final.

tillfället ligger på en relativt låg nivå. Trots att det har skett vissa förbättringar, ligger hälsoindikatorerna fortfarande väldigt lågt i Slovakien. För att göra hälso- och sjukvården mer kostnadseffektiv har regeringen genomfört insatser inom både sjukhusvården och öppenvården. Arbetet med att införa en integrerad vårdmodell fortsätter. Om reformen blir framgångsrik eller inte påverkas av huruvida huvudparterna tar sitt ansvar, hur integrationen fungerar mellan vårdcentraler och sjukhus samt om det finns passande personalresurser. Trots att åtgärder är på plats som ska hindra de offentliga sjukhusens skuld från att öka ytterligare, har fortfarande flera av sjukhusen ekonomiska svårigheter. Det har ännu inte gått att helt vända på den negativa utgiftsutvecklingen – bl.a. behövs en omstrukturering av sjukhusens kapacitet, ett system med fasta återbetalningar måste införas och konkurrensen vid offentliga upphandlingar inom hälso- och sjukvård måste förbättras. Inom öppenvården har allmänläkarna svårigheter att hindra en stor andel patienter från att söka sjukhusvård, till viss del på grund av en inte helt optimal uppdelning mellan allmänläkare och specialister som innebär att det lönar sig att vända sig till den dyrare specialistvården. Vad gäller beskattning har regeringsåtgärder för att bekämpa skattebedrägeri bidragit till bättre skatteuppbörd, särskilt i fråga om mervärdesskatt (moms). Momsgapet är dock fortfarande högt, vilket pekar på att det fortfarande krävs förbättringar inom detta område. De senaste årens fokus på uppbörd av mervärdesskatt har minskat fokus på andra viktiga beskattningsområden, t.ex. inkomstbeskattningen. Dessutom har man koncentrerat sig på revisioner, vilket har inneburit att andra delar av skatteförvaltningen (t.ex. indrivningen av skatteskulder) har lämnats därefter. Det innebär att det finns utrymme att förbättra resursfördelningen inom skattesystemet. Ingen strategi har ännu tagits fram för att fastställa mål för efterlevnaden.

- (7) Trots att den goda ekonomiska återhämtningen och nyligen genomförda politiska åtgärder har lett till förbättringar på arbetsmarknaden är långtidsarbetslösheten fortfarande ett problem. Andelen långtidsarbetslösa är fortfarande en av de högsta inom EU (7,6 % – att jämföra med 4,3 % för hela EU under det tredje kvartalet 2015). Det är framför allt romer, lågkvalificerad arbetskraft och ungdomar som berörs av långtidsarbetslöshet. Insatser har gjorts inom ramen för yrkesutbildning och i form av subventionerade arbetstillfällen och yrkesvägledning för att ta itu med arbetslösheten. För att kunna tillämpa de flesta av de här reformerna framgångsrikt krävs det dock att de offentliga arbetsförmedlingarna har tillräcklig kapacitet. Trots att den centrala arbetsförmedlingen har organiserats på ett nytt sätt och tillgången till utbildning har förbättrats, har Slovakien fortfarande svårt att erbjuda individuellt stöd till långtidsarbetslösa och extra utsatta grupper. Romerna är mycket lågrepresenterade på den slovakiska arbetsmarknaden, ett faktum som förändras mycket långsamt. Faktorer som påverkar deras deltagande på arbetsmarknaden negativt är låg utbildningsnivå och kompetensnivå samt diskriminering. Den låga sysselsättningsgraden för kvinnor i barnafödande ålder återspeglar den långa föräldraledigheten (upp till tre år), bristen på barntillsyn särskilt för barn under tre år, höga barnomsorgskostnader och begränsad möjlighet att arbeta med flexibla arbetstider. Dessutom kvarstår fortfarande regionala skillnader – arbetslösheten är fortfarande dubbelt så hög i östra Slovakien som i Bratislava. Vad gäller förvaltningen av arbetsmarknadstjänster har de senaste månadernas åtgärder inte erbjudit någon anpassad lösning för att hantera den slovakiska arbetsmarknadens strukturella utmaningar.
- (8) Utbildningssystemet saknar resurser för att hjälpa till att öka Slovakiens ekonomiska potential. Utbildningsresultaten är låga med internationella mått mätt, och har

dessutom blivit sämre. Detta hänger till stor del ihop med att lärarutbildningen är otillräcklig och att läraryrket inte anses attraktivt. Trots att lärarnas löner 2016 ökades med 4 %, är låg lön och otillräcklig praktik några av de skäl som leder till att unga väljer bort yrket. Nyligen antagen lagstiftning mot diskriminering som fortfarande väntar på att tillämpas kommer förhoppningsvis att leda till positiva förändringar och till att fler romer deltar i den allmänna utbildningen, även förskolan.

- (9) Den offentliga administrationen är fortfarande ineffektiv. Samordningen fungerar inte effektivt på grund av brist på koordinering och stelbenta arbetsmetoder inom den offentliga förvaltningen, men antagandet i oktober 2015 av en strategi för personalförvaltning är ett steg i rätt riktning. Däremot har den nya lagen om offentlig anställning inte antagits ännu, och den är nödvändig för att kunna tillämpa personalförvaltningsstrategin på ett bra sätt. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att hantera korruption, men hittills har dessa endast haft en begränsad inverkan. Slovakien har tidigare inlett straffrättsliga förfaranden och väckt åtal i endast ett fåtal korruptionsärenden, inklusive olagliga metoder vid offentliga upphandlingar. Förfarandena för att få bygglov vid storskaliga investeringar och infrastrukturprojekt har blivit kortare. Förvaltning som inte är konsoliderad, brist på evidensbaserade riktlinjer för förfarandet vid offentliga upphandlingar, bristande professionalism, intressekonflikter, skraddarsydda upphandlingsförfrågningar och ett alltför stort prisfokus har lett till att konkurrenskraften endast till en liten del handlar om kvalitet. Problemen i systemet för offentliga upphandlingar har upprepade gånger angetts leda till att offentliga medel används på ett ineffektivt sätt. Frekventa lagändringar och betungande administrativa förfaranden och krav sätter hinder i vägen för företagen i Slovakien. Företagsklimatet påverkas negativt av höga administrativa och rättsliga hinder för vissa fria yrkesutövare och nätverksindustrier, svagheter inom t.ex. avtalsefterlevnad och insolvenslösningar samt kvalitetsfrågor gällande rättssystemet som går långt tillbaka i tiden, och dessa faktorer avskräcker till investeringar. Vissa insatser har genomförts för att underlätta att göra affärer, t.ex. inrättades ett center för bättre lagstiftning i oktober 2015 samt ett nationellt företagscenter under första delen av 2016. Dock har antagandet av småföretagsakten inom utvecklingsstrategin för små och medelstora företag skjutits på framtiden.
- (10) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen gjort en omfattande analys av Slovakiens ekonomiska politik och offentliggjort den i 2016 års landsrapport. Kommissionen har också bedömt stabilitetsprogrammet och det nationella reformprogrammet samt uppföljningen av de rekommendationer som Slovakien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Slovakien utan också i vilken utsträckning EU:s regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka EU:s övergripande ekonomiska styrning genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på EU-nivå. Rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen återspeglas i rekommendationerna 1–3.
- (11) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet och dess yttrande återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Slovakien att under 2016 och 2017 vidta följande åtgärder:

1. Uppnå en årlig finanspolitisk korrigeringsgrad på 0,25 % av BNP mot det medelfristiga budgetmålet under 2016 och på 0,5 % av BNP under 2017. Förbättra kostnadseffektiviteten i hälso- och sjukvården. Vidta åtgärder för att förbättra skattemoralen.
2. Göra ytterligare insatser för att aktivera långtidsarbetslösa och andra utsatta grupper, även genom individualiserade tjänster och riktad utbildning. Underlätta för kvinnor att komma in på arbetsmarknaden, särskilt genom att utöka bestämmelserna om ekonomiskt överkomlig barnomsorg av bra kvalitet. Förbättra utbildningsresultaten genom att göra läraryrket mer attraktivt och öka romernas deltagande i den allmänna utbildningen redan från tidig ålder.
3. Konsolidera förvaltningen, stötta övergången från en helt prisbaserad modell till kvalitetsbaserad konkurrens och i större utsträckning väcka åtal vid olagliga metoder i offentliga upphandlingar. Förbättra transparensen, kvaliteten och effektiviteten i personalförvaltningen inom den offentliga administrationen, framför allt genom att anta en ny lag om offentlig förvaltning och genom att effektivisera rättssystemet. Anta en heltäckande plan för hur de administrativa och rättsliga hinder som företag ställs inför ska hanteras.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande